

ROYAL HASKONING

LANDSCHAPSPLAN

A12 SALTO

Documenttitel   Landschapsplan A12 SALTO

                    Status   definitief rapport

                    Datum   09 maart 2009

                    Projectnaam   Landschapsplan A12 SALTO

Projectnummer   9V4309Ao

Opdrachtgever   Bestuur Regio Utrecht

                    Referentie   9V4309/R0001/901724/Rott

                    Auteur(s)   M.C.C. Brink

                    Collegiale toets   L. Brouwer

                    Datum/paraaf

Vrijgegeven door   D. Lobregt

                    Datum/paraaf

ROYAL HASKONING

HASKONING NEDERLAND B.V.
RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

George Hintzenweg 85
Postbus 8520
3009 AM Rotterdam

+31 (0)10 443 36 66

Telefoon

(010) 4433 688

Fax

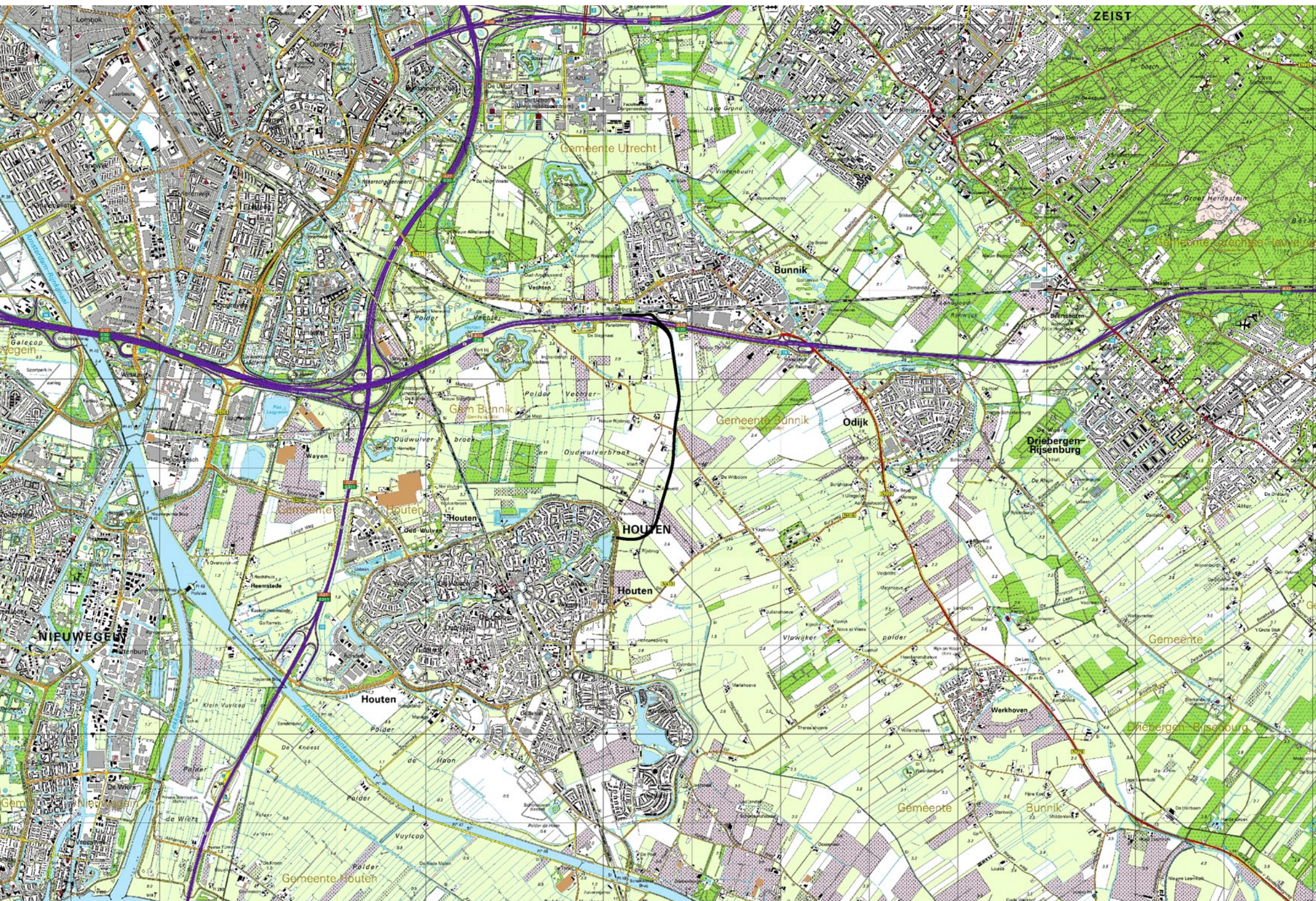
E-mail

www.royalhaskoning.com

Internet

Arnhem 09122561

KvK

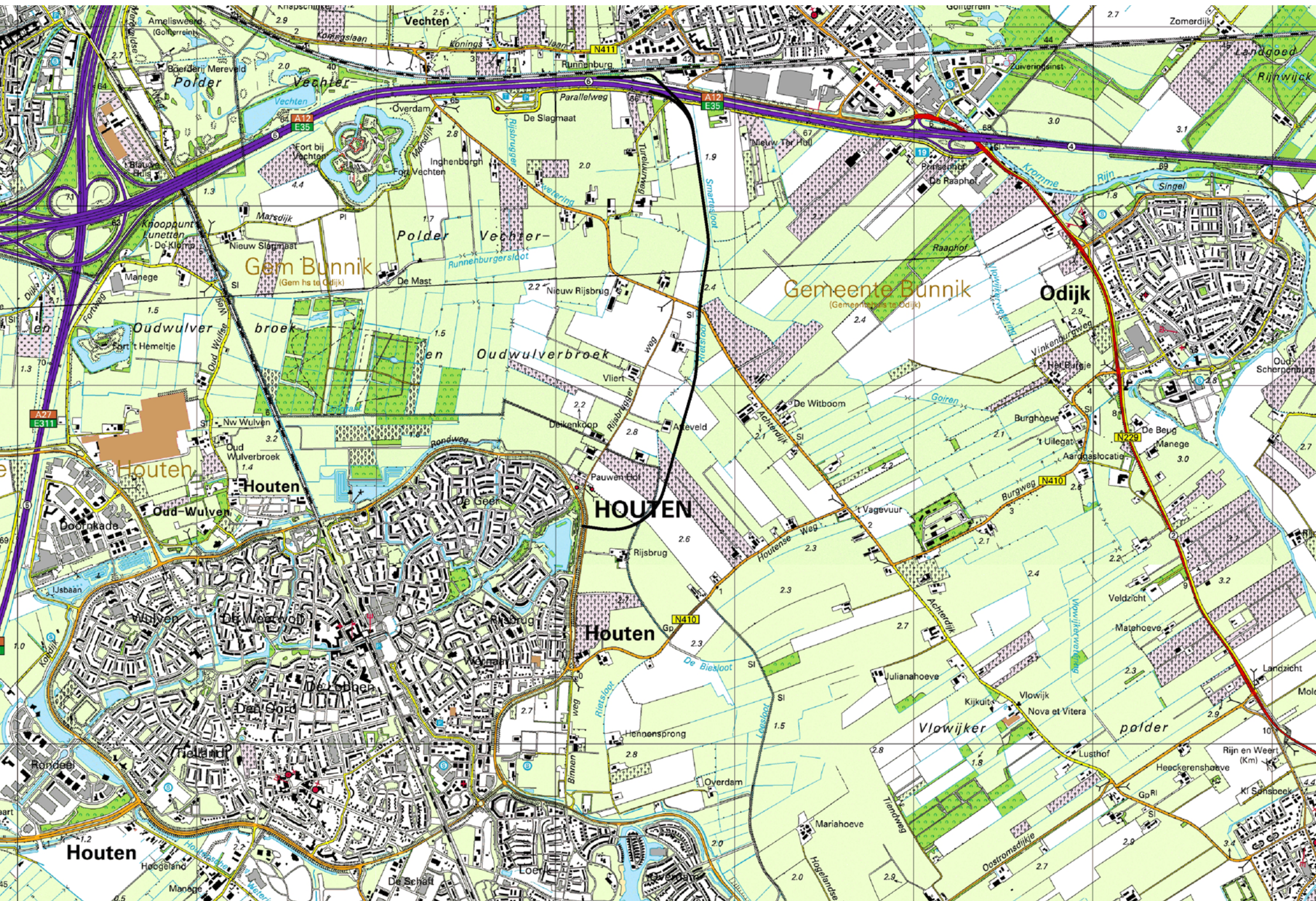

Topografische kaart 2004 - schaal 1:50.000
ligging Rijkswegtracé

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	06
Historisch landschap	08
Huidig landschap	10
De opgave	18
Landschapsplan	22
Conclusie	34
Aanbevelingen	36

Topografische kaart 2004 - schaal 1:25.000

INLEIDING

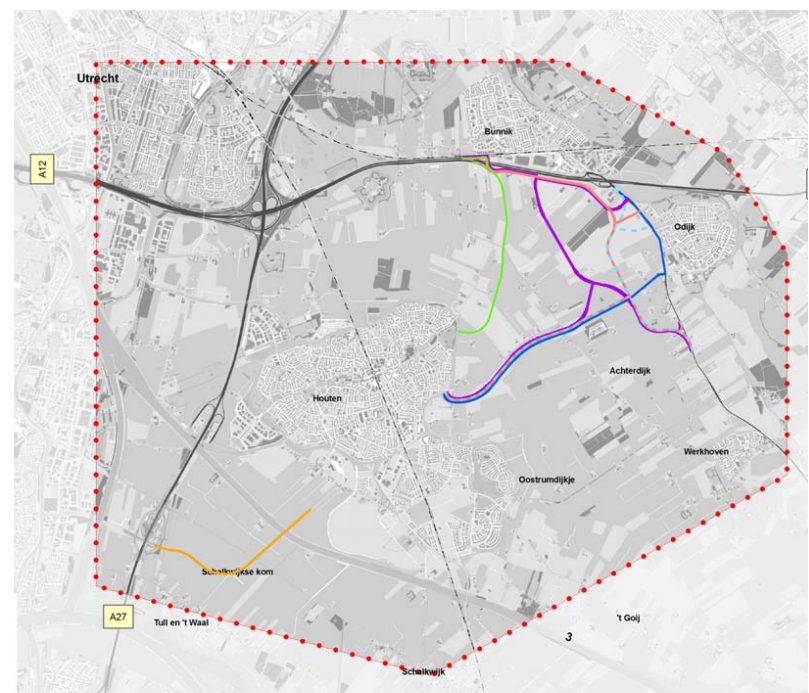
Tussen een aantal overheden in het Kromme Rijngebied zijn afspraken gemaakt met als doel om de zich voordoende verkeersproblematiek voor nu en de toekomst op te lossen. Als resultaat van die afspraken is nu een plan in ontwikkeling om Houten van een extra aansluiting op het Rijkswegennet te voorzien. Het plan voorziet op dit moment in de aanleg van een nieuwe weg tussen de rondweg van Houten en de A12. De weg is grotendeels gelegen op het grondgebied van de gemeente Bunnik. Dit zogenaamde Rijsbruggerwegtracé is, na het doorlopen van een m.e.r. procedure, als beste uit de bus gekomen. Het ontwerp van het tracé uit de MER heeft een globaal karakter.

Momenteel vindt onderzoek plaats in het kader van een definitief ontwerp dat als basis dient voor het op te stellen bestemmingsplan. Eén van de deelonderzoeken betreft de landschappelijke inpassing van het wegtracé in het landschap van de Kromme Rijn. Dit landschapsplan is de rapportage van dat deelonderzoek

Landschapsvisie en schetsontwerp

Het aanleggen van een weg heeft grote ruimtelijke gevolgen voor het landschap. In het landschapsplan worden deze ruimtelijke gevolgen zichtbaar gemaakt zodat er weloverwogen een keuze kan plaatsvinden voor de meest wenselijke landschappelijke inpassing van de weg.

In de rapportage geven wij eerst een overzicht van het ontstaan van het landschap, het huidige landschap en het beleid dat voor het landschap geldig is. Daarna confronteren we het landschap met de opgave van het realiseren van een weg door het landschap. De conclusie van het landschapsplan bevat een overzicht van de uitgangspunten die vanuit het deelaspect landschap belangrijk zijn. Deze uitgangspunten vormen samen met de uitgangspunten vanuit de andere deelaspecten de start van het uiteindelijke wegontwerp.

Alle tracévarianten uit MER A12 SALTO

Topografische kaart 1900 - schaal 1:25.000 gecombineerd met de geomorfologische kaart

HISTORISCH LANDSCHAP

Het plan- en studiegebied zijn onderdeel van het zogenaamde Kromme Rijngebied. Dit gebied bestaat uit, in het verleden door de Kromme Rijn gevormde, hoger gelegen stroomruggen/oeverwallen en bijhorende lager gelegen kommen. De fysieke verschillen tussen de twee gebieden hebben een duidelijk effect gehad op de (historische) landschappelijke karakteristieken van het gebied.

Op de glooiende, drogere en zandige stroomruggen ontstond een halfopen landschap met onregelmatig, blokvormige verkaveling in min of meer rechthoekige percelen, met akkerbouw, onregelmatig verspreide fruitteelt en houtwallen. Ook de bebouwing (dorpskernen) en de belangrijkste beplante historische wegen met daarlangs de boerderijen liggen op de stroomruggen. De wegen volgen daarbij de stroomrug en hebben hierdoor veelal een kronkelend verloop. De Achterdijk is hier een goed voorbeeld van. De belangrijkste historische watergang van het plangebied is de Rietsloot.

De vochtiger en lager gelegen vlakke komgronden zijn op de laagste plekken open gebieden, gekenmerkt door een rationele strokenverkaveling en een grondgebruik als weide en hooiland. Op de minder natte delen werden de percelen gescheiden door houtige gewassen waardoor de gebieden besloten waren. Door de ruilverkaveling en de introductie van prikkeldraad is veel van deze beplanting verdwenen en hebben deze gebieden een veel opener karakter gekregen.

Een belangrijke kwaliteit van het gebied is het contrast tussen enerzijds het kleinschalige karakter op de stroomruggen/oeverwallen en anderzijds het open karakter in de kommen met een weids karakter. Daarnaast liggen in het studiegebied verschillende zichtbare, bijzondere cultuurhistorische structuren en elementen. Van bijzondere waarde zijn de forten, inundatiekanalen, bunkers en liniedijken van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. De forten bevinden zich vooral in het noordwesten van het studiegebied tussen Houten, Bunnik

en Utrecht. Het studiegebied bevat ook veel onzichtbare waardevolle historie in de vorm van het archeologisch bodemarchief. Eén van de bekendste voorbeelden is de Limes. Met deze term wordt de voormalige noordgrens van het Romeinse Rijk aangeduid en dit is de grootste lineaire archeologische structuur van Europa. De Kromme Rijn vormde deze noordgrens waardoor de Limes dwars door het plangebied loopt.

In het plangebied loopt ook een lokale historische route: het Raaphofse pad. Dit is een pad dat nu niet meer bestaat maar waarvan nog wel restanten te herkennen zijn in het landschap.

Ruimtelijke opbouw van het landschap - schaal 1:25.000

HUIDIGE LANDSCHAP

De kaart hiernaast laat de ruimtelijke opbouw van het huidige landschap zien. De ruimte bepalende elementen als beplanting en bebouwing zijn weergegeven evenals de kavelstructuur in de vorm van waterlopen. Wanneer je de kaart van 1900 met die van 2004 vergelijkt valt direct de verstedelijking en de komst van de snelweg op. In het landschap daartussen is het historische gegroeide verschil tussen de stroomruggen en de kommen gedeeltelijk nog aanwezig. De ruimtelijke opbouw wordt nog steeds bepaald door de historische, beplante wegen met daaraan de boerderijen en de verspreide boomgaarden en open kommen. De stroomruggen zijn wel veel opener geworden door het verdwijnen van houtwallen die de perceelsscheiding vormden.

De huidige wegen in het studiegebied hebben een verschillend karakter. Op basis van de aanwezigheid van beplanting en verkeersfunctie zijn de volgende types te onderscheiden:

- Beplante historische wegen; soms kronkelend, beplant met daaraan boerderijen (Achterdijk, Kruisweg/Houtenseweg, Burgweg, Oostromsdijkje, Tureluurweg, Marsdijk)
- Onbeplante historische wegen; kronkelend, onbeplant met daaraan boerderijen/woonbebouwing (Rijsbruggerweg en N229/Werkhovenseweg)
- Beplante nieuwe wegen; nieuwe structuren volgend, beplant en zonder directe toegang tot boerderijen/woningen (rondweg Houten, Parallelweg en de A12).

Op de komende pagina's volgt een beeldoverzicht van de verschillende wegen in het landschap van de Kromme Rijn.

Besloten stroomruglandschap

Open komlandschap

Ruimtelijke opbouw van het huidige landschap met aanduiding fotostandpunten - schaal 1:25.000

WEGEN IN DE OMGEVING

1 - Rondweg Houten; geen directe toegang tot woonbebouwing en de grens van de bebouwing van Houten vormend/volgend. De oostkant van de weg is omzoomd met een dubbele boombeplanting.

2 - De Achterdijk; cultuurhistorisch waardevolle dijk met veel boerderijen ter weerszijden en een rij boombeplanting.

3 - N229 / Werkhovenseweg; de provinciale weg is gedeeltelijk aangelegd op het bestaande tracé van de Werkhovenseweg. De weg heeft een redelijk breed profiel en heeft geen begeleidend beplanting

4 - N410 / Kruisweg Houtenseweg; cultuurhistorisch waardevolle weg met ter weerszijde boerderijen en een rij boombeplanting .

5 - Rijsbruggerweg; de historische weg ligt iets verhoogd in het landschap en staat op de kaart van 1900 als Rijsbruggerdijk. Er is geen wegbeplanting aanwezig.

6 - N410 / Burgweg; de historische weg heeft aan beide zijden een (jonge) laanbeplanting. Op dit punt is er uitzicht op de open kommen ter weerszijden.

WEGEN IN DE OMGEVING

7 - A12 en Parallelweg; een enkele bomenrij scheidt de twee wegen en ontnemt vanuit het landschap van de Kromme Rijn (gedeeltelijk) het zicht op de snelweg. De vorm van het tracé is bepaald door de technische randvoorwaarden van de snelweg.

8 - Marsdijk; cultuurhistorisch belangrijke dijk heeft een smal profiel en ter weerszijden een rij van grauwe populieren bijna tot op de rand van het asfalt.

9 - Tureluurweg; historische weg tussen Houten en Bunnik met een onregelmatige laanbeplanting.

Nota Ruimte

In de Nota Ruimte zijn de uitgangspunten voor de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland vastgelegd. In de nota zijn 20 nationale landschappen aangewezen met internationaal zeldzame of unieke en nationaal kenmerkende landschapskwaliteiten die behouden moeten blijven. Het adagium hierbij is 'behoud door ontwikkeling'. Het studiegebied ligt voor een deel binnen het nationaal landschap Rivierengebied en de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW). De kernkwaliteiten voor het rivierengebied zijn: het schaalcontrast zeer open naar besloten, het samenhangend stelsel van rivier- uiterwaard-oeverwal-kom en het samenhangend stelsel van hogestuwwal-flank-kwelzone-oeverwal-rivier. Voor de NHW zijn de kernkwaliteiten: de samenhang tussen de elementen van de linie, de openheid en het groene, overwegend rustige karakter.

Nota Belvédère

Cultuurhistorische identiteit sterker richtinggevend te laten zijn voor de inrichting van Nederland. In het kader van de Nota Belvédère is een aantal gebieden aangewezen die speciale aandacht krijgen in verband met de bijzondere cultuurhistorische waarden. Het studie- en plangebied maken onderdeel uit van Belvédèregebied Kromme Rijngebied en de Hollandse Waterlinie. De cultuurhistorische indentiteit moet in de landschappelijke inpassing een plek krijgen.

uitsnede kaart van Streek Utrecht 2005 - 2015

Streekplan Utrecht 2005 - 2015

Het plan geeft de hoofdlijnen van het provinciaal ruimtelijk beleid weer. In het streekplan wordt de aansluiting van de knoop Bunnik - Houten vermeld als nieuwe infrastructuur in studie. Het landschap van het studiegebied is een landbouwkerngebied.

In de Streekplanuitwerking Nationale Landschappen uit 2008 is een 4de kernkwaliteit gedefinieerd voor het gebied van de Kromme Rijn; de Kromme Rijn als vesting en vestiging.

Strategisch Mobiliteitsplan Utrecht 2004 - 2015 (SMPU) en actualisatie

Een actueel, realistisch en concreet beleidsplan voor de komende tien tot vijftien jaar op het gebied van verkeer en vervoer. In het SMPU staat vermeld dat voor de korte termijn extra doorsnijdingen van het landschap niet wenselijk zijn. Op de lange termijn is er verkeerskundig gezien een voorkeur voor meervoudige ontsluiting van Houten op het stroomwegennet.

Regionaal structuurplan 2005 - 2015

Het Regionaal Structuurplan (RSP) geeft een visie op de ruimtelijke ordening in de regio voor tien jaar. In het RSP is in het kader van het streven naar verbetering van de bereikbaarheid opgenomen dat de realisatie van de knoop Bunnik /Houten op de A12 plaats zal vinden. Het landschap van het plangebied heeft de legendaeneid recreatie groen gekregen.

uitsnede Regionaal Structuurplan 2005-2015

RUIMTELIJK BELEID

Landinrichtingsplan herinrichting Groenraven oost

Vergroten van de recreatieve gebruiksmogelijkheden van het gebied tussen Utrecht, De Bilt en Houten. Natuurontwikkeling en het versterken van de agrarische structuur. De landschappelijke inpassing van het Rijsbruggerwegtracé dient afgestemd te worden op de plannen zoals beschreven in dit plan.

Gebiedsvisie Linieland

Een actieve versterking van de museale functie van het hele ensemble van de voormalige Hollandse Waterlinie. Het plangebied ligt naast de inundatievelden van fort 't Hemeltje en raakt aan de verboden kringen van fort Vechten.

Landschapsbeleidsplan Houten

Het verwoorden van de gemeentelijke visie en een instrument om nieuwe ontwikkelingen op het gebied van natuur en landschap te sturen. De plannen voor A12 SALTO dienen afgestemd te worden op de visie en de plannen zoals beschreven in dit plan.

IVVP vBunnik (Verkeersbeleidsplan Bunnik)

Integrale verkeer en vervoersvisie voor de gemeente Bunnik 2002 -2012. De plannen voor de A12 SALTO dienen afgestemd te worden op de verschillende streefbeelden per vervoerstype

begrenzing Nieuwe Hollandse Waterlinie - bron: www.hollandsewaterlinie.nl

Landschapsontwikkelingsplan Kromme Rijngebied - Landschapsvisie

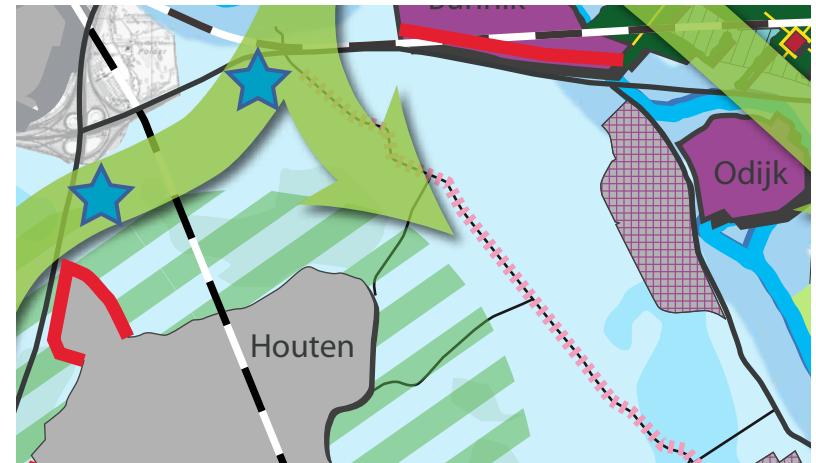
De visie vormt een intergemeentelijk document en gaat in op het buitengebied van de 'Kromme-Rijn gemeenten'. Na vaststelling door de gemeenteraden zal het plan als beleidskader gelden en als landschappelijk toetsingskader en inspiratiebron bij nieuwe ontwikkelingen.

In de landschapsvisie zijn voor het plangebied de volgende drie legenda-eenheden opgenomen:

- Verbeteren herkenbaarheid en landschappelijke structuur oeverwallen en komen met vitale landbouw, plaatselijk aanvullen kleine landschapselementen
- Ontwikkelen (park)landschap en recreatieve uitloopmogelijkheden rondom Houten
- Verbeteren recreatieve en ecologische verbindingen, inrichten groene bufferzone
- Verbeteren storende invloed bebouwing (Bunnik)

Structuurplan gemeente Bunnik 2007 - 2015

Op de structuurplankaart zijn alle tracévarianten voor de A12 SALTO nog opgenomen. De omgeving van het Rijsbruggerwegtracé is een agrarisch gebied met een actief inrichtingsbeleid. Tevens wordt een Limesweg aangeduid ten westen van het Rijsbruggerwegtracé.

uitsnede Landschapsvisie kaart uit "LOP Kromme Rijn +"

1 - AANSLUITING A12

2 - LIJN DOOR HALFOPEN GEBIED

3 - KRUISSING MET ACHTERDIJK

4 - LIJN LANGS RIETSLOOT

5 - AANSLUITING HOUTEN

Achterdijk

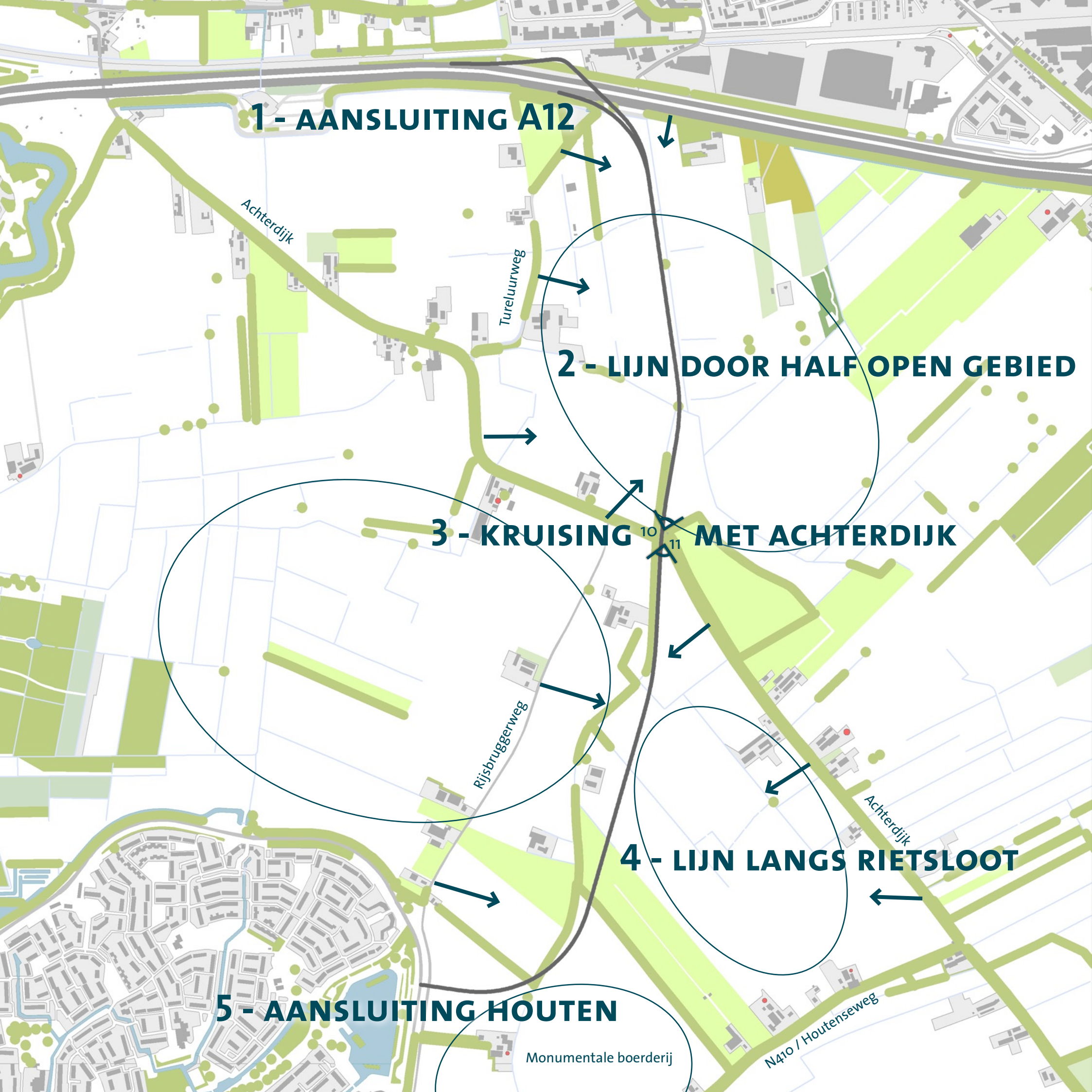
Tureluurweg

Rijsbruggerweg

Achterdijk

Monumentale boerderij

N410 / Houtenseweg

DE OPGAVE

De hoofdpoging is het inpassen van een tweebaans ontsluitingsweg. Hieronder is het referentieprofiel weergegeven. In het MER A12 SALTO zijn de belangrijkste effecten van de aanleg van de weg op het landschap weergegeven. Samen met het realiseren van de doelstellingen uit het ruimtelijk beleid vormt het minimaliseren van de negatieve effecten van de aansluiting A12 SALTO de opgave.

De opgave vanuit het MER

Beperk de visuele verstoring; Het nieuwe tracé loopt voor een groot deel op korte afstand (ca. 150 meter) van de Rijsbruggerweg en de Tureluurweg. Een toevoeging van een weg in het zicht, vooral vanwege de relatief korte afstand, zal als negatief worden ervaren. De nieuwe brug over de A12 en bijbehorend talud heeft vooral vanaf de Tureluurweg een negatief effect. Het zicht vanaf deze weg, ter hoogte van de laatste grote bocht tot aan de parallelweg, richting het oosten wordt hier ontnomen.

Beperk de aantasting van kenmerkende elementen en structuren; Het tracé loopt grotendeels langs de Rietsloot. Deze watergang vormt, met de begeleidende beplanting in de vorm van knotwilgen, een kenmerkende landschappelijke structuur. De aanleg van de weg tast deze structuur aan. Het nieuwe tracé zal de Achterdijk kruisen. Dit heeft tot gevolg dat een deel van de begeleidende bomenrij langs het dijkje zal verdwijnen. Hierdoor ontstaat een gat in de doorlopende groenstructuur, wat de herkenbaarheid negatief beïnvloed.

De monumentale boerderij wordt door de dichtbijgelegen toekomstige aansluiting van het Rijsbruggerwegtracé op de rondweg Houten aangetast.

De opgave vanuit het ruimtelijk beleid

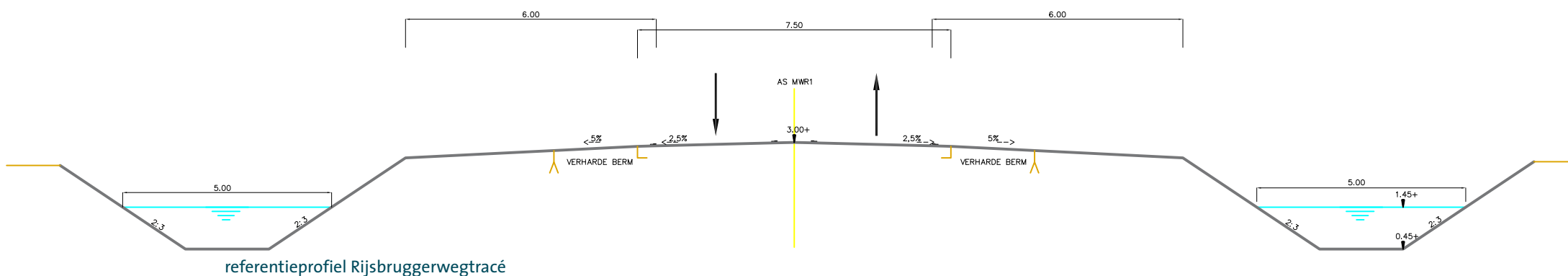
Vanuit het ruimtelijk beleid bestaan de belangrijkste opgaven uit het versterken van de landschappelijke verschillen tussen de open kommen en de meer besloten stroomruggen, het benutten van de cultuurhistorische kwaliteiten en het instand houden/versterken van de recreatiemogelijkheden van het gebied.

De (deel)opgave in het landschap

Wanneer het Rijsbruggertracé in de kaart van het huidige landschap wordt geprojecteerd, gaat het tracé door twee soorten gebieden: van de rondweg Houten tot aan de Achterdijk en van de Achterdijk tot aan de A12. Dit leidt tot 5 deelopgaven:

- 1 aansluiting A12
- 2 lijn door half open gebied; het tracé doorsnijdt een half open gebied
- 3 kruising met Achterdijk
- 4 lijn langs Rietsloot; het trace loopt langs de Rietsloot met de begeleidende beplanting
- 5 aansluiting Houten.

Op de volgende pagina's staan twee panoramafoto's vanaf de kruising van het Rijsbruggertracé met de Achterdijk, die de ruimtelijke (deel)opgaven goed laten zien.

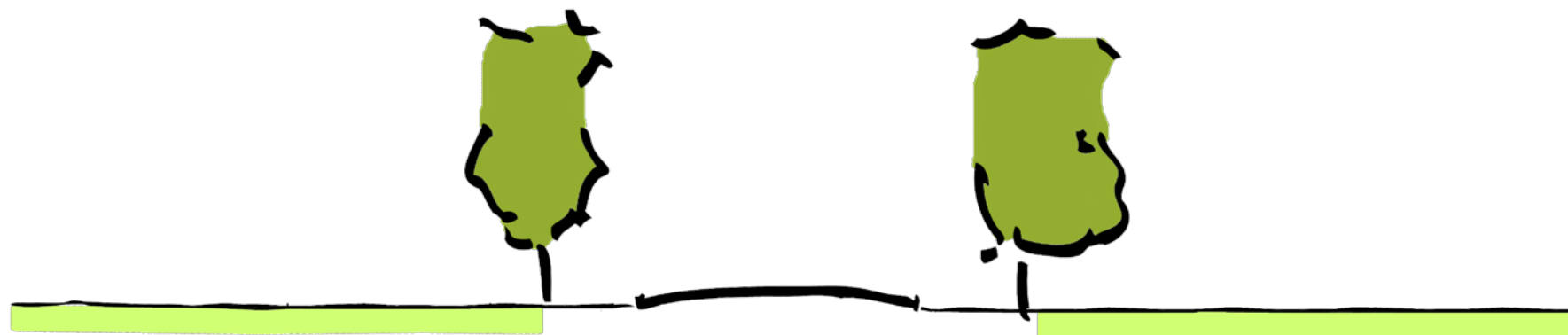
10 - Kruising Achterdijk - Rietsloot | richting noorden - blik op het half open gebied met links de Tureluurweg met bebouwing en op de achtergrond de A12

11 - Kruising Achterdijk - Rietsloot | richting zuiden - blik op de begeleidende beplanting van de Rietsloot en de twee open gebieden ter weerszijde daarvan

PLANGEBIED

‘beplant’

‘verdiept’

‘maaiveld’

‘ingelegd’

LANDSCHAPSPLAN

Na het ontleden van het bestaande landschap en het definiëren van de landschappelijke opgave zoeken we in het landschapsplan naar een synthese van beide. We zoeken eerst naar een hoofdinpavingsvorm van de weg en werken deze daarna verder uit in de uitgangspunten voor de verschillende deelopgaves.

In het huidige landschap zijn er drie soorten wegen aanwezig: beplante historische wegen, onbeplante historische wegen en beplante nieuwe wegen. Voor de inpassing van het Rijsbruggerwegtracé zijn in beginsel vier modellen denkbaar:

- beplant; de weg krijgt een dubbele rij van boombeplanting en vormt een nieuwe dominante lijn in het landschap
- verdiept; de weg wordt onder het maaiveld gelegd, waardoor de weg in het bestaande landschap niet zichtbaar is
- maaiveld; de weg ligt in het landschap zonder beplanting
- ingelegd; het maaiveld wordt als het ware uit elkaar getrokken en verhoogd zodat het tracé als gedeeltelijk verdiept overkomt doordat de verhoging van het landschap een deel van de voertuigen op de weg aan het zicht ontnemt.

In het model ‘beplant’ wordt de nieuwe weg voorzien van een dubbele rij bomen. Samen met deze dubbele rij bomen vormt de weg een nieuw en belangrijk ruimtelijk element. Dit model past eigenlijk niet op het Rijsbruggerwegtracé. Met het aanleggen van een tweede beplantingsstructuur langs de historische Rietsloot, wordt de Rietsloot als belangrijk element in het landschap sterk aangetast. In het half open gebied ten noorden van de Achterdijk tast een beplante weg de open ruimte aan.

Bij het model ‘verdiept’ wordt de weg onder maaiveldniveau aangelegd. Door de beperkte impact op het bestaande landschap is dit de gunstigste variant. De weg zal immers voor een groot deel niet zichtbaar zijn in het landschap. Het model heeft naast het kostenaspect als grootste

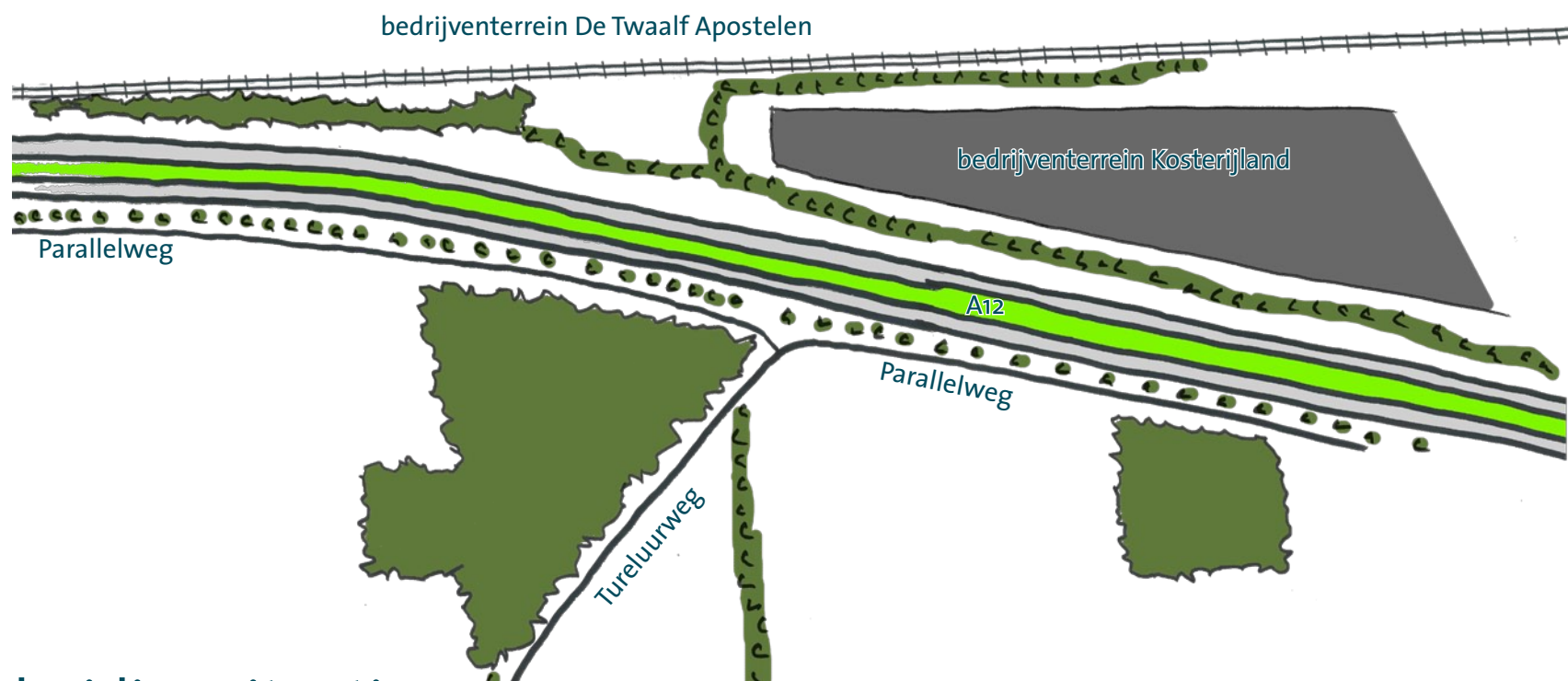
nadeel dat het waterhuishoudkundig veel extra problemen veroorzaakt. Doordat de gemiddelde hoogst grondwaterstand in het plangebied relatief hoog is zal een verdiepte ligging altijd gepaard gaan met het in een gesloten bak aanleggen van de weg. De hemelwaterafvoer van de weg zal dan altijd door middel van pompen moeten gebeuren. Dit is geen duurzame oplossing.

Het model ‘maaiveld’ is de meest eenvoudige variant. De weg ligt zo dicht mogelijk op het maaiveld. Bij dit model wordt de inpassing niet zo zeer gezocht in het wegplanten van de weg of het verbergen van de weg in een tunnelbak, maar in het versterken van het landschap in de omgeving. Door de landschapsstructuren en elementen rond de weg te versterken wordt de impact van de weg verminderd.

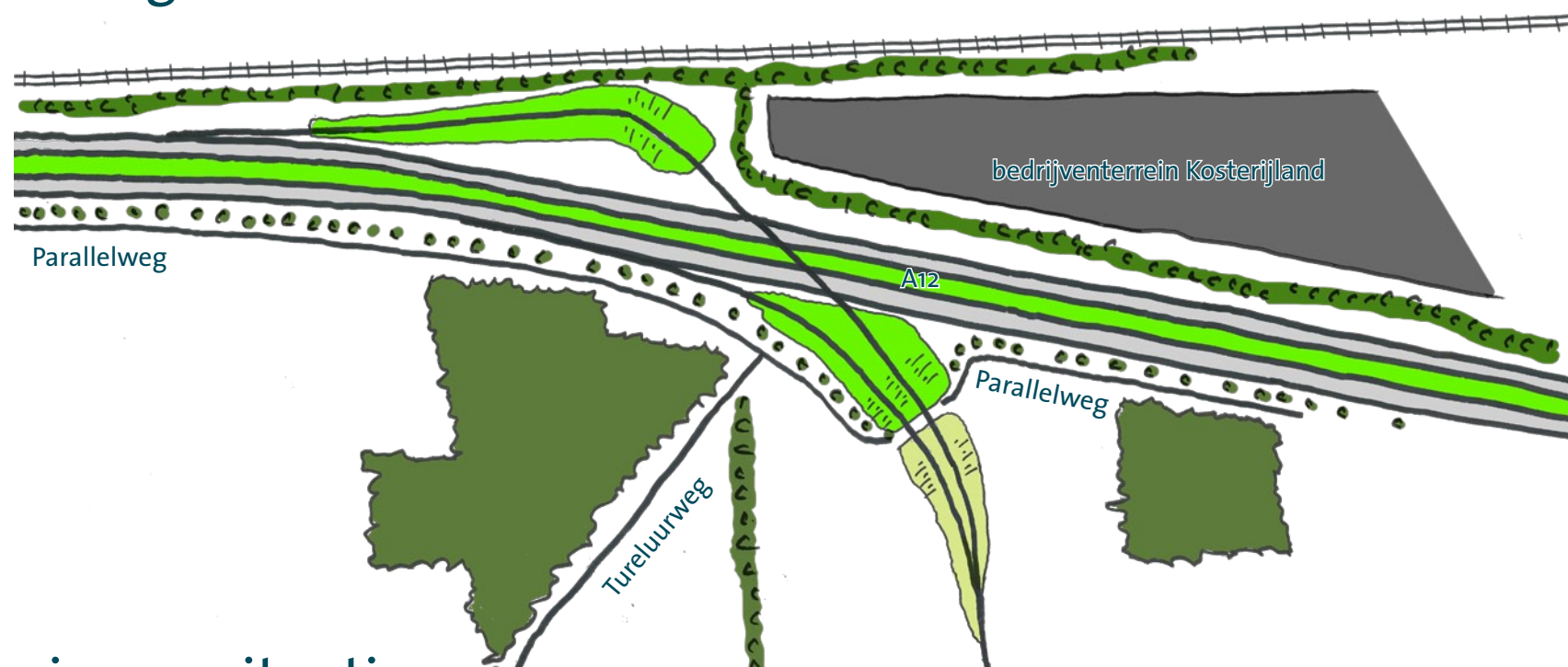
Voor het Rijsbruggerwegtracé is dit een kansrijk model.

Model ‘ingelegd’ vormt een combinatie variant van model ‘maaiveld’ en ‘verdiept’. De weg ligt ook gewoon op maaiveld en het landschap rondom de nieuwe weg wordt versterkt. Maar door het optillen van het maaiveld in een flauwe hellingshoek en deze zo dicht mogelijk bij de weg te laten eindigen lijkt het of de voertuigen op de nieuwe weg iets onder maaiveld rijden. Hierdoor wordt zowel de visuele en de geluidshinder van de nieuwe weg beperkt. Nadeel is wel dat er een extra (dijkachtig) element in het landschap gemaakt wordt.

Door de voordelen van de modellen ‘maaiveld’ en ‘ingelegd’ ten opzichte van de andere twee modellen, gebruiken wij deze bij de uitwerking van de 5 deelopgaven. Uitgangspunt is het versterken van het omliggende landschap en het niet benadrukken van de weg. Ook bij de aansluitingen en de kruising van het Rijsbruggerwegtracé is dit principe leidend. Het landschapsplan wordt verder gepresenteerd per deelopgave met de uitgangspunten vanuit het landschap voor het definitieve ontwerp.

huidige situatie

nieuwe situatie

1 - AANSLUITING A12

Het deel van de A12 waar de aansluiting moet komen kenmerkt zich door de verschillende landschappen aan beide zijden. Ten noorden van de A12 is er een geluidsscherm met begroeiing en de boombeplanting daarachter, die boven de geluidswal zichtbaar is. Het geheel heeft een gesloten karakter. Aan de zuidzijde van de A12 kun je onder de bomenrij die de A12 en de Parallelweg scheidt doorkijken, rechtstreeks het landschap in. Met het aanleggen van het weglichaam van de aansluiting verdwijnt dit zicht. Vanuit het landschap zal de grens tussen landschap en de snelweg in de richting van het landschap verschuiven. Aan de noordkant komt het talud in een overhoek te liggen

De opgave voor de aansluiting op de A12 ligt vooral in het zorgvuldig vormgeven en inrichten van de grens tussen snelweglandschap en het landschap van de Kromme Rijn. De entree van het Rijsbruggerwegtracé in het Kromme Rijn landschap moet daarbij zo goed mogelijk aansluiten bij het half open landschap. Aan de noordkant is de opgave een heldere scheiding aan te brengen tussen de weg, spoorweg en bedrijventerrein De Twaalf Apostelen.

Uitgangspunten vanuit het landschap voor de aansluiting op de A12:

- Het nieuwe stuk Parallelweg zo dicht mogelijk bij de taluds van de aansluiting leggen om de koppeling van het alignment van Parallelweg en snelweg duidelijk te houden.
- De boombeplanting van de parallelweg zo ver mogelijk doorzetten tot aan de onderdoorgang met de aansluiting. Hierdoor vormt deze de ruimtelijke scheiding tussen de snelweg en het Kromme Rijn landschap.
- Het deel van het talud ten noorden van het nieuwe stuk Parallelweg een vergelijkbare strak gemaaide beplanting geven als de snelwegberm, waardoor het talud sterker bij de snelweg gaat horen.

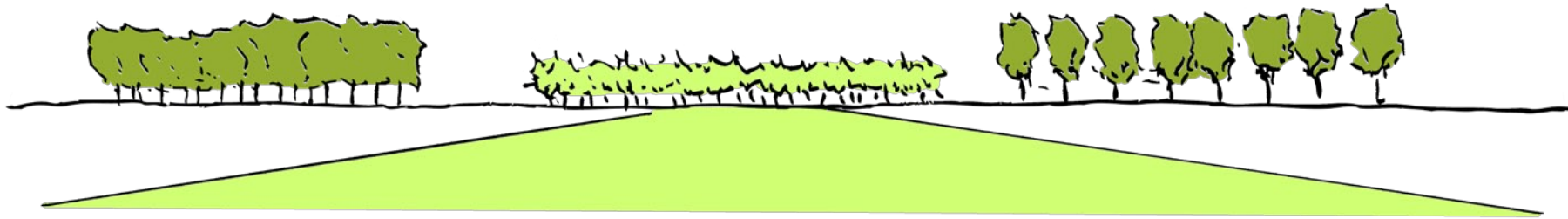
- Het talud ten zuiden van het nieuwe stuk Parallelweg een zo goed mogelijk bij het landschap passende natuurlijke beplanting geven, om aan te geven dat dit talud bij het landschap van de Kromme Rijn hoort.
- De beplanting langs de spoorlijn ten noorden van het talud van de aansluiting doorzetten, om een heldere scheiding tussen snelweg landschap en spoorweg landschap te maken.
- Het kunstwerk over de A12 ontwerpen conform het Routeontwerp A12.

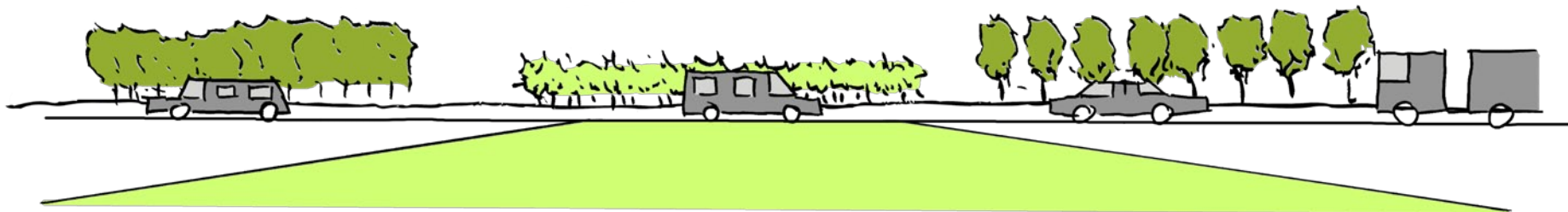
Noordzijde van de A12

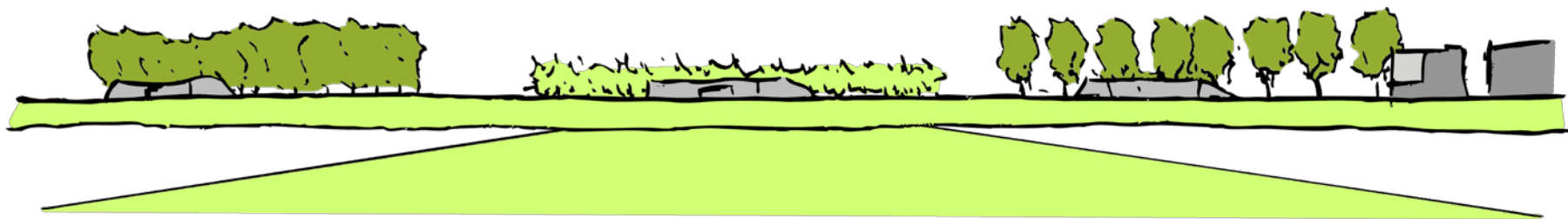
Zuidzijde A12

huidig aan zicht van Tureluurweg naar oosten

'model maaiveld'

'model ingelegd'

2 - LIJN DOOR HALF OPEN GEBIED

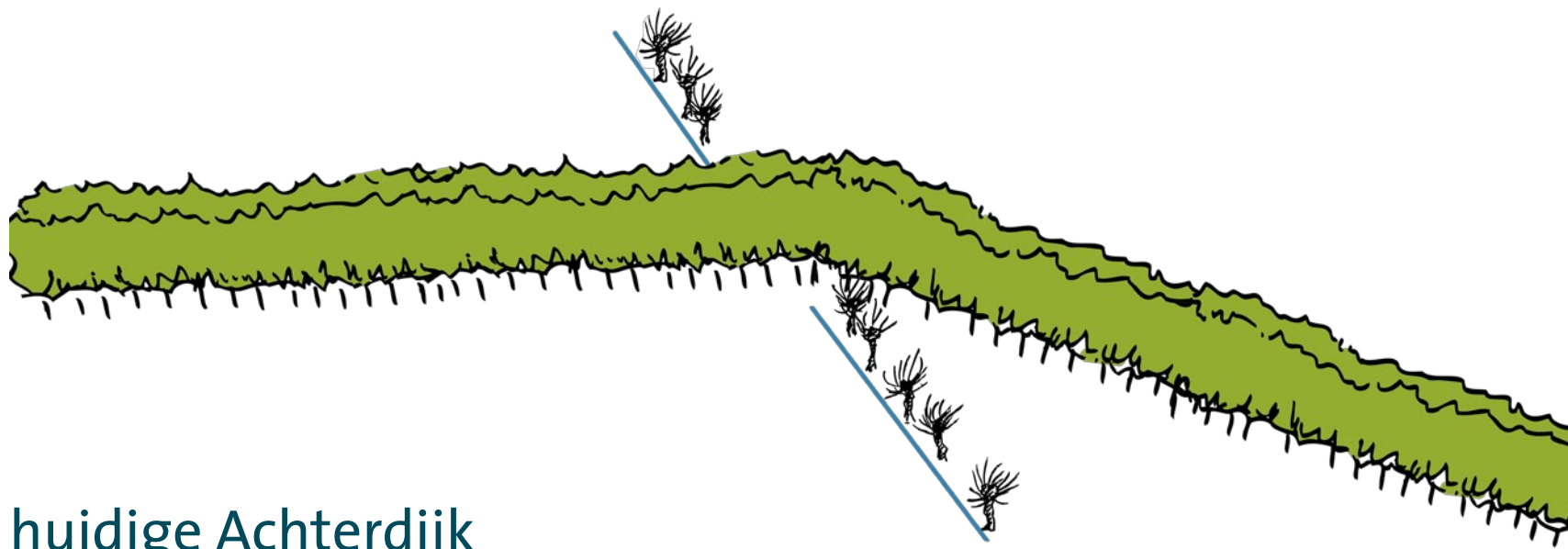

Tussen de aansluiting met de A12 en de kruising met de Achterdijk gaat de weg door een half open gebied, dat begrenst wordt door de Tureluurweg, de Achterdijk en aan de oostkant door camping de Boomgaard en boomgaarden. Door dit half open gebied loopt een lokale historische route (het Raaphofsepad) en de grootste archeologisch structuur van Europa: de Limes.

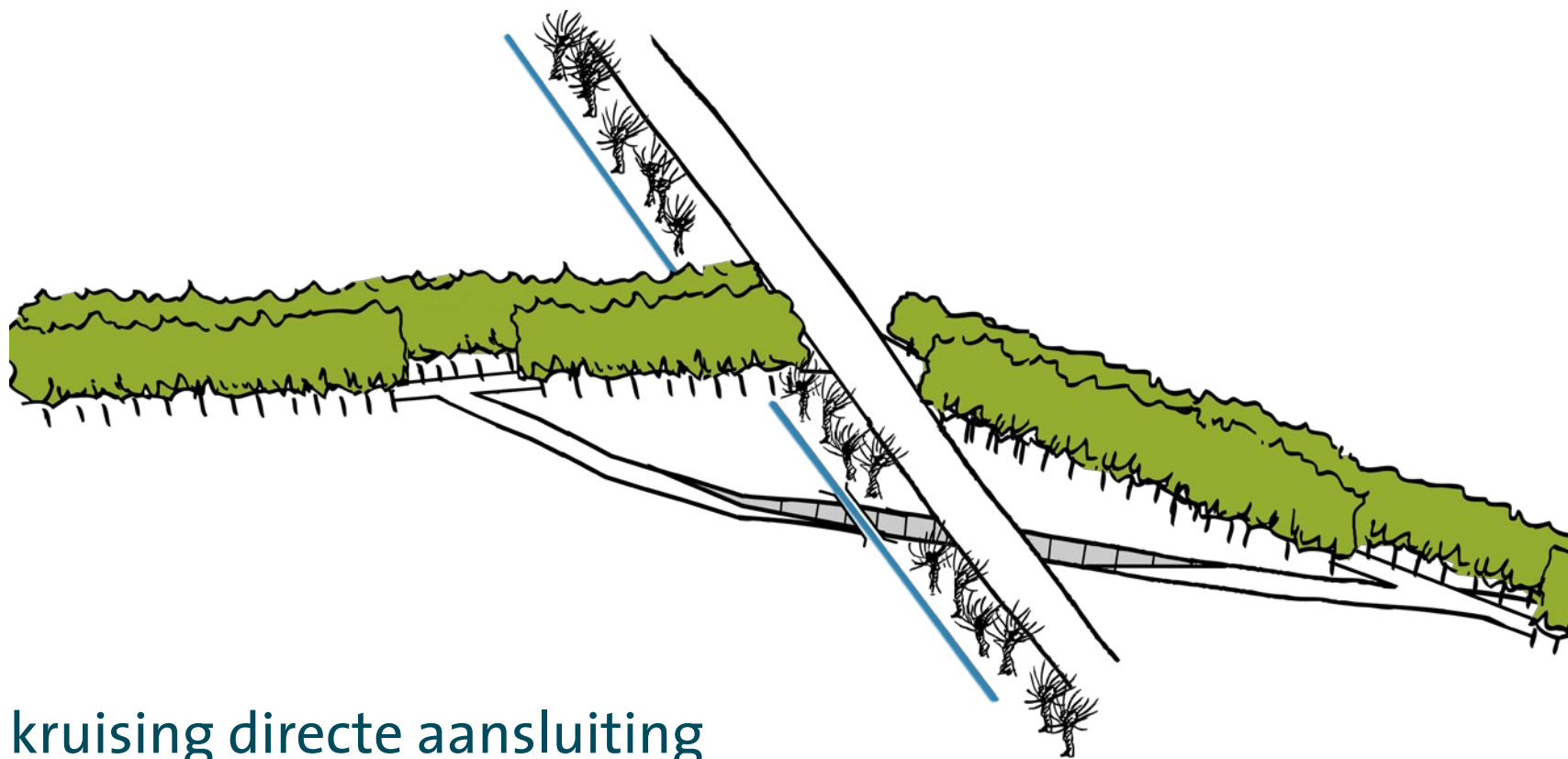
De opgave voor dit stuk weg is het zo min mogelijk verstoren van de openheid en rekening houden met het Raaphofsepad en de Limes.

Uitgangspunten vanuit het landschap voor dit stuk weg zijn:

- Geen boombeplanting langs de weg om deze niet ruimtelijk manifest te maken.
- Het tracé moet zoveel mogelijk de kavelstructuur volgen, waarmee de kavelstructuur zo min mogelijk wordt aangetast.
- Afhankelijk van het resultaat van het archeologisch onderzoek een (kunstzinnige) verwijzing naar de Limes in het ontwerp opnemen. Dit kan een extra waarde aan de landschappelijke beleving van het Rijsbruggerwegtracé opleveren.
- Geen verlichting door middel van lichtmasten langs de route, omdat de lichtmasten en het licht de weg manifest maken in het landschap. Een alternatieve vorm van verlichting, bijvoorbeeld in het wegdek en met diminstallatie, is wel mogelijk.

huidige Achterdijk

krusing directe aansluiting

3 - KRUISSING MET DE ACHTERDIJK

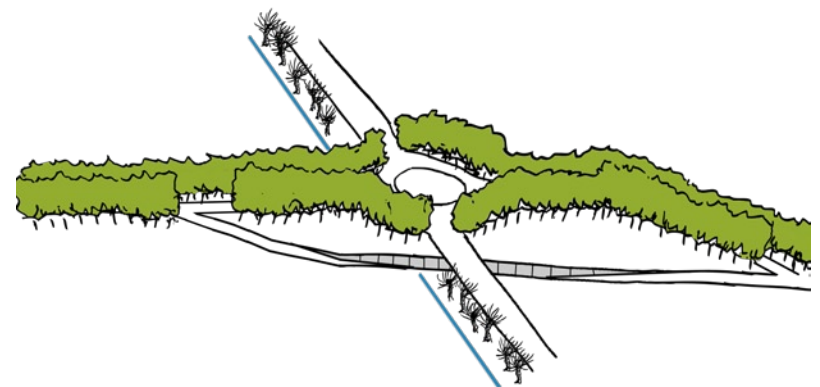
De Achterdijk is een belangrijke historische en ruimtelijke structuur. Op de plek waar de weg de Achterdijk kruist ligt ook een ander belangrijk historisch en ruimtelijk element: de Rietsloot. Zie de foto's op pagina 20-21 van dit rapport.

Momenteel zijn er twee hoofdvarianten gemaakt voor de kruising: een directe kruising met fietstunnel en een rotonde met fietstunnel. Voor de rotonde variant is een tweede variant getekend. In de eerste variant ligt de rotonde ter plekke van de Achterdijk en gaat de fietstunnel aan de zuidkant van de rotonde onder het Rijsbruggerwegtracé door. In de 'variant Herbert Tiemens' ligt de rotonde ten zuiden van de Achterdijk en wordt een deel van de Achterdijk gebruikt voor de fietstunnel die onder het Rijsbruggerwegtracé doorgaat. In alle varianten wordt nog geen oplossing geschetst voor de Rietsloot die door de fietstunnel en/of de rotonde onderbroken wordt. Dit vormt een belangrijk technisch aandachtspunt bij verdere uitwerking.

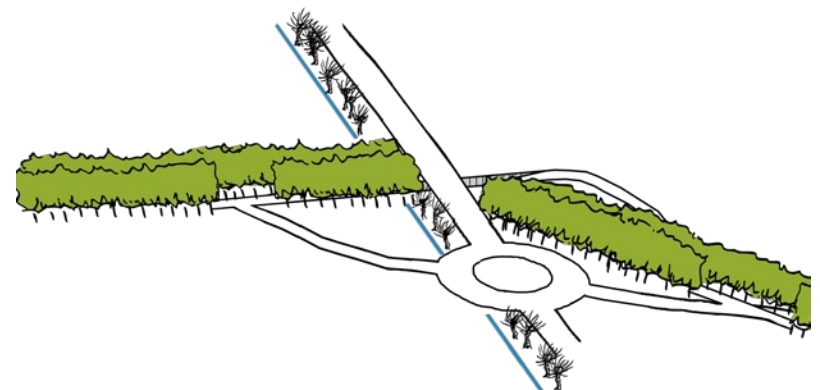
De opgave voor kruising met de Achterdijk ligt in het zo beperkt mogelijk houden van de ingreep in de Achterdijk en het zo goed mogelijk inpassen van de Rietsloot.

Uitgangspunten vanuit het landschap voor dit stuk weg zijn:

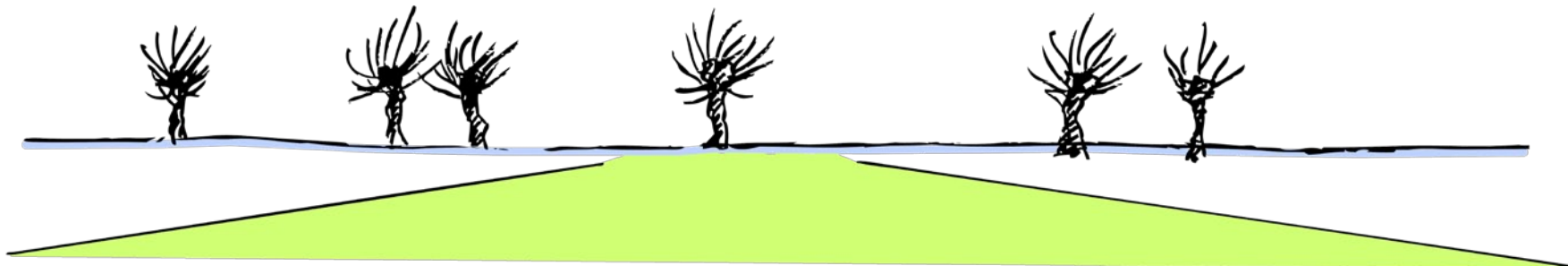
- Het ruimtebeslag van de kruising en daarmee de onderbreking van de Achterdijk zo veel mogelijk beperken.
- Voorkeur voor een directe aansluiting in plaats van een rotonde vanwege de beperktere onderbreking van de Achterdijk.
- Geen boombeplanting parallel aan de weg, om de ruimtelijke dominantie van de Rietsloot en de Achterdijk te bewaren.
- De boombeplanting van de Achterdijk tot zo ver mogelijk op de kruising doorzetten.
- De beplanting van de Rietsloot met knotwilgen versterken en de Rietsloot zover mogelijk tot aan de kruising met de Achterdijk doorzetten.
- De kruising gelijkvloers ontwerpen. Het ongelijkvloers uitvoeren van de kruising leidt tot een groter ruimtebeslag van de weg, wat de Achterdijk en de Rietsloot verder aantast.

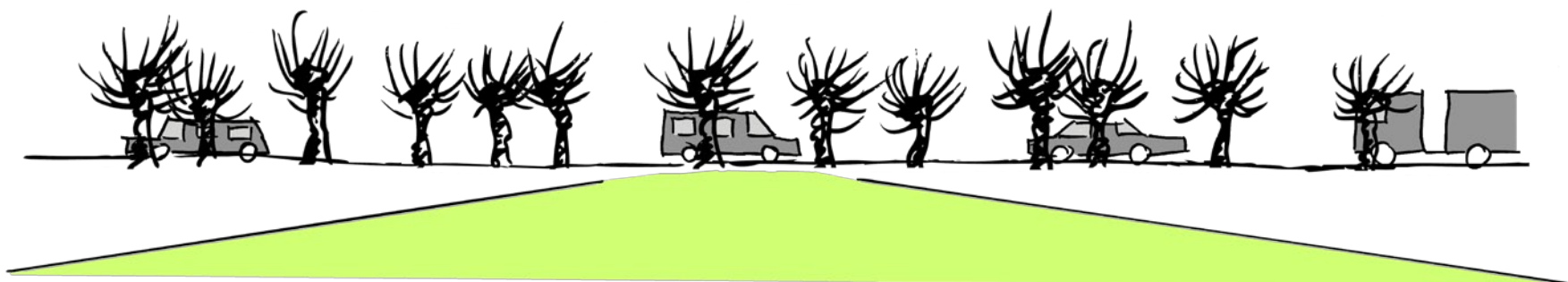
kruising door middel van een rotonde

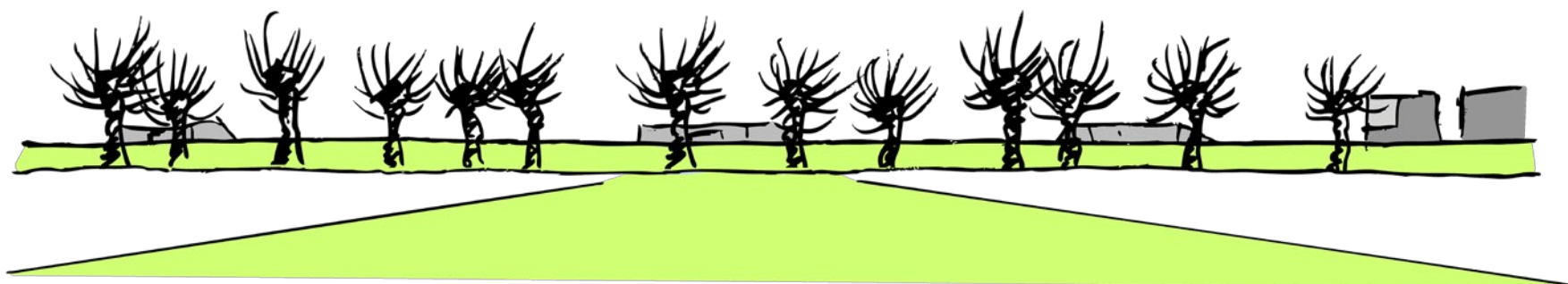
kruising door middel van een rotonde (variant Herbert Tiemens)

huidig aanzicht van Rijsbruggerweg naar oosten

‘model maaiveld’

‘model ingelegd’

4 - LIJN LANGS DE RIETSLOOT

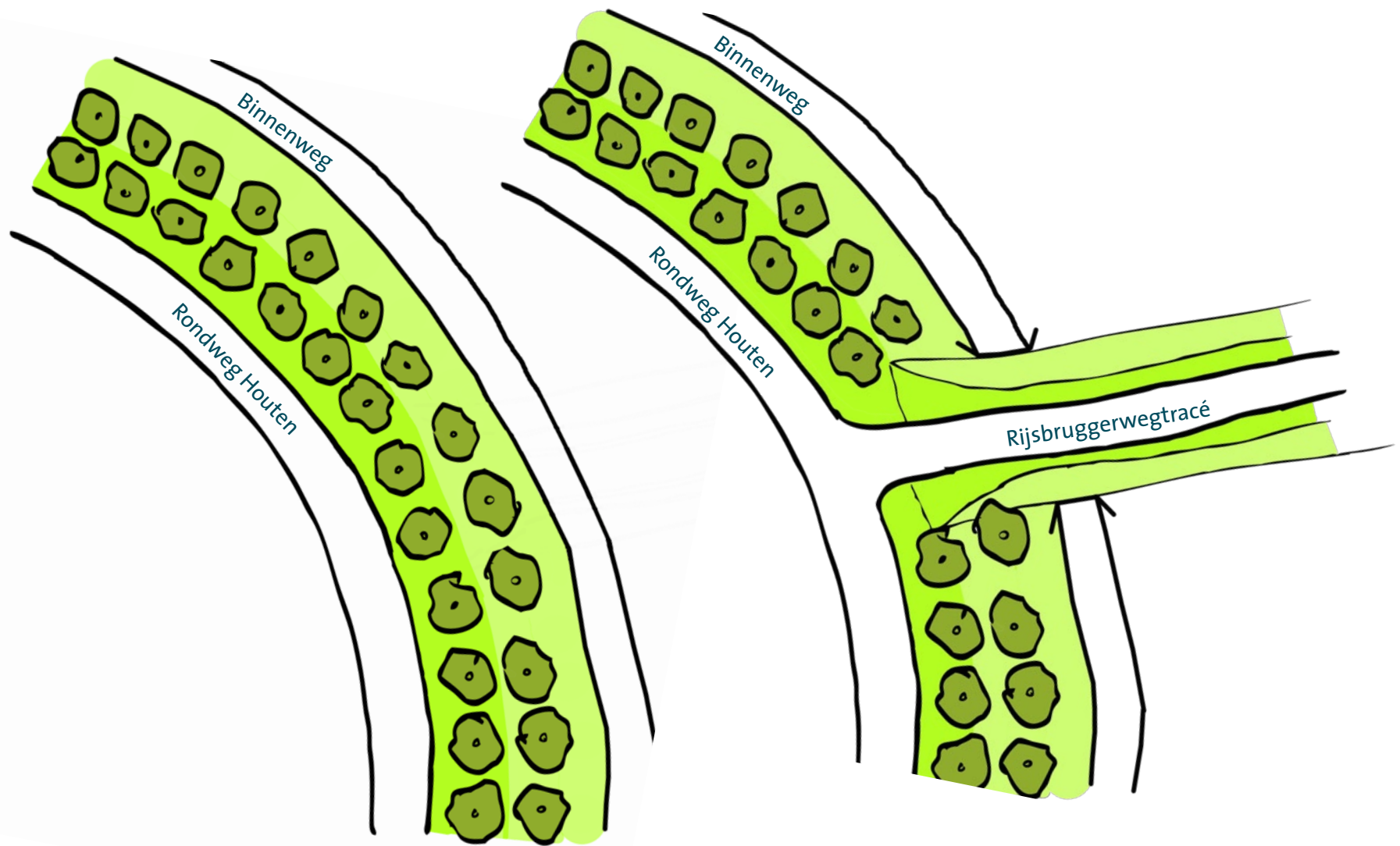

Vanaf de kruising met de Achterdijk gaat de weg evenwijdig aan de belangrijke historische en ruimtelijke structuur van de Rietsloot verder; tot de weg de Rietsloot kruist om op de Rondweg Houten aan te sluiten. Nabij de kruising van de weg met de Rietsloot ligt een monumentale boerderij.

De opgave voor dit stuk weg is het zo min mogelijk verstoren van de Rietsloot en het ruimtelijk versterken van de monumentale boerderij.

Uitgangspunten vanuit het landschap voor dit stuk weg zijn:

- De Rietsloot is ruimtelijk dominant en wordt versterkt door het planten van extra knotwilgen.
- Geen boombeplanting langs de weg om de ruimtelijke dominantie van de Rietsloot te behouden.
- Bij de kruising van de weg met de Rietsloot moet de Rietsloot duidelijk zichtbaar zijn en het kunstwerk terughoudend ontworpen worden om de nadruk op de Rietsloot te houden.
- Zoveel mogelijk landbouwgrond als landbouwgrond in gebruik laten.
- Het tracé moet zoveel mogelijk de kavelstructuur volgen.
- Erfbeplanting bij de monumentale boerderij toevoegen om de verstorende effecten van het Rijsbruggerwegtracé te mitigeren.
- Geen verlichting door middel van lichtmasten langs de route, omdat de lichtmasten en het licht de weg manifest maken in het landschap. Een alternatieve vorm van verlichting, bijvoorbeeld in het wegdek en met diminstallatie, is wel mogelijk.
- Afhankelijk van het resultaat van het archeologisch onderzoek een (kunstzinnige) verwijzing naar de Limes in het ontwerp opnemen. Dit kan een extra waarde aan de landschappelijke beleving van het Rijsbruggerwegtracé opleveren.

5 - AANSLUITING MET HOUTEN

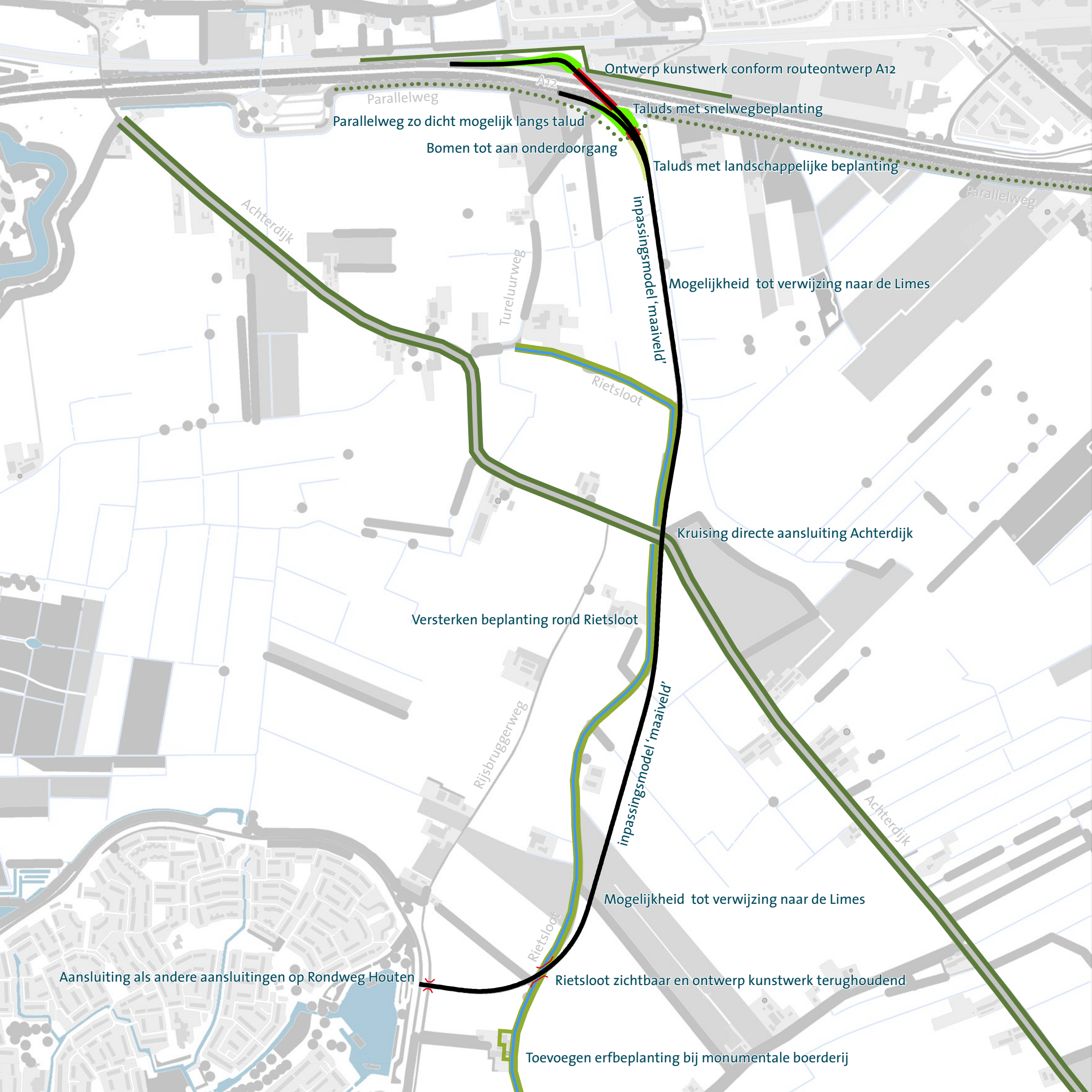

De oostelijke Rondweg Houten kenmerkt zich aan de stadszijde door de vrije ligging ten opzichte van de bebouwing en aan de landschapszijde door de dubbele bomenrij en aarden wal tussen de Rondweg en landschap.

De opgave voor de aansluiting op de Rondweg Houten ligt in het maken van een aansluiting die vergelijkbaar is met andere aansluitingen vanuit het landschap op de oostelijke Rondweg.

Uitgangspunten vanuit het landschap voor de aansluiting op de Rondweg Houten:

- De boombeplanting en aarden wal van de Rondweg Houten wordt onderbroken.
- Geen boombeplanting langs de weg om de ruimtelijk dominantie van de beplanting van de Rondweg Houten te bewaren.
- Aansluiting qua vorm zoveel mogelijk afstemmen op vergelijkbare bestaande aansluitingen vanuit het landschap op de Rondweg Houten.
- De bestaande Binnenweg wordt getransformeerd in een fietspad en gaat in een tunnel onder het Rijsbruggerwegtracé door en krijgt ook een functie als ecologische verbindingszone.

Ontwerp kunstwerk conform routeontwerp A12

Parallelweg

Parallelweg zo dicht mogelijk langs talud

Bomen tot aan onderdoorgang

Taluds met snelwegbeplanting

Taluds met landschappelijke beplanting

Parallelweg

Achterdijk

Tureluurweg

inpassingsmodel 'maaiveld'

Mogelijkheid tot verwijzing naar de Limes

Rietsloot

Kruising directe aansluiting Achterdijk

Versterken beplanting rond Rietsloot

Rijsbruggerweg

inpassingsmodel 'maaiveld'

Achterdijk

Mogelijkheid tot verwijzing naar de Limes

Aansluiting als andere aansluitingen op Rondweg Houten

Rietsloot

Rietsloot zichtbaar en ontwerp kunstwerk terughoudend

Toevoegen erfbeplanting bij monumentale boerderij

CONCLUSIE

De aanleg van de A12 SALTO heeft een negatief effect op het landschap. Het landschapsplan heeft als doel om dit negatief effect te minimaliseren. Uitgangspunt van het landschapsplan om dit te realiseren is:

- het zo anoniem mogelijk aanleggen van de weg en
- het versterken van de bestaande elementen en structuren in het landschap (Rietsloot en Achterdijk).

De ontwerpkeuzes voor de weg in de deelopgaven zijn hier een resultaat van.

In het landschapsplan zijn twee inpassingsmodellen uitgewerkt: model 'maaiveld' en het model 'ingelegd'. Het model 'ingelegd' heeft als voordeel dat de dynamiek van de weg visueel verminderd wordt. Het nadeel van het model is dat een dijkachtig-element wordt toegevoegd aan het landschap. Ook wanneer er geen verkeer is zal dit wegbegeleidend element altijd aanwezig zijn. In het model 'maaiveld' zal het verkeer zichtbaarder zijn, maar in de tijd dat er geen verkeer is, domineert het landschap. De uiteindelijke voorkeur in het landschapsplan is het model 'maaiveld'.

Voor de kruising van het Rijsbruggerwegtracé met de Achterdijk zijn nog twee opties; een kruising met een directe aansluiting en een kruising met een rotonde. De voorkeur in het landschapsplan is het kruisen van de Achterdijk met een directe aansluiting, omdat de Achterdijk hierbij het minst aangetast wordt.

AANBEVELINGEN

Dit document bevat de uitgangspunten zoals die vanuit het deelaspect landschap ten behoeve van het DO geformuleerd zijn. Tegelijkertijd met het opstellen van dit document zijn ook voor de deelaspecten water, ecologie en archeologie onderzoeken uitgevoerd. Ook lopen er projecten die van invloed zijn op het Rijsbruggerwegtracé. In het ontwerptraject van het DO zullen deze aspecten en projecten samengevoegd en afgestemd worden. Omdat de resultaten van de andere onderzoeken en projecten ook een ruimtelijke uitwerking krijgen, zijn in landschapsplan een aantal aanbevelingen opgenomen.

Flora en fauna

Uit het ecologisch deelonderzoek zal het effect van de aanleg van het Rijsbruggerwegtracé duidelijk worden. Wellicht zal het nodig zijn maatregelen te nemen om de natuurwaarde van het gebied te behouden. Daar waar mogelijkheden zijn om de natuurwaarden te versterken, willen we daarop inzetten. Voor het landschapsplan is het van belang dat deze mogelijke maatregelen in overeenstemming zijn met het uitgangspunt om de weg zo anoniem mogelijk aan te leggen en het landschap te versterken. Opgaande beplanting gekoppeld aan de weg is niet wenselijk.

Watersysteem

Voor de aanleg van het Rijsbruggerwegtracé is een aantal aanpassingen aan het watersysteem noodzakelijk. Uitgangspunt voor de uitwerking hiervan is het zo min mogelijk benadrukken van de weg door het aanleggen van nieuwe watergangen met eventuele natuurvriendelijke oevers met opgaande (riet)beplanting. De natuurvriendelijke oevers bij voorkeur koppelen aan de Rietsloot.

Archeologie

De archeologische kwaliteiten van het landschap van het Rijsbruggerwegtracé bieden de mogelijkheid om in het landschap een verwijzing te maken naar deze waarden. Het is van belang dat de uitwerking niet gekoppeld wordt aan het hele wegtracé en de weg daarmee ruimtelijk dominant wordt in het landschap.

Raaphofse pad

In de gemeente Bunnik bestaat de wens om het Raaphofse pad terug te brengen in het landschap. Mocht bij de uitwerking hiervan een onderdoorgang van het Rijsbruggerwegtracé gewenst zijn, dan deze bij voorkeur koppelen aan de fietstunnel bij de kruising van de Achterdijk.

Spoorproject Bunnik

Momenteel loopt het project 'Spoorproject Bunnik'. Hierin wordt de Baan van Fectio verbonden met de N411. Het projectgebied heeft een overlap met de aansluiting van het Rijsbruggerwegtracé op de A12. Het ontwerp van het noordelijk talud en tunnel onder het spoor moeten op elkaar afgestemd en geïntegreerd worden. Het uitgangspunt dat het talud van het Rijsbruggerwegtracé bij het snelweglandschap hoort, moet hierbij niet aangetast worden.

9V4309 - Landschaftsplan A12 SALTO